

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Výukový materiál zpracován v rámci projektu EU peníze školám

Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.4.00/21.3149

Šablona:	III/2	č. materiálu:	VY_32_INOVACE_117
----------	-------	---------------	-------------------

Jméno autora:	Pavλίna Sluková
Třída/ročník:	VII.
Datum vytvoření:	5.3.2013

Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost
Tematická oblast:	Středověk
Předmět:	Dějepis
Výstižný popis způsobu využití nebo metodické pokyny:	1. Výkladová prezentace zaměřena období 12.-13. století Českého království, kdy vznikalo mnoho nových středověkých měst.

Kolonizace a zakládání měst v Českém království

Kolonizace

- Osidlování
- Vnitřní
 - Osidlování západního území Čech českým obyvatelstvem
- Vnější
 - Osidlování českého pohraničí Němci
 - Osvobození od daní, roboty, dávek
 - Půda získána dědičně

Zakládání měst

- Poblíž vodního zdroje (u brodu)
- Podél obchodních cest
- Na křižovatkách obchodních cest
- Na zeleném drnu (dosud nezastavěná plocha)
- Na místě sídlišť, poblíž hradů

Typy měst – podle držitele

- Královská města
 - Věnná – patřící královně
 - Hradec Králové, Mělník, Dvůr Králové
 - Horní – těžba stříbra
 - Kutná Hora, Jihlava, Stříbro, Německý Brod
 - Založená králem
 - České Budějovice, Plzeň
- Poddanská města
 - Poddaná vrchnosti
 - Šlechtická
 - Rožmberkové
 - Vyšší Brod, Sezimovo ústí, Český Krumlov, Třeboň...
 - Biskupská
 - Rokycany, Doksany

Podoba nových středověkých měst

- Čtvercové náměstí
- Pravoúhlé ulice
- Hradby a městské brány
- Radnice
- Kostel

Obr. 1

Obr. 2

Lokátor

- Organizátor výstavby města
- Nutnost technických znalostí a organizačních schopností
- Vymezil tržiště, síť ulic
- Sháněl přesídlence (obyvatele)
- Za odměnu se stával rychtářem

Složení městského obyvatelstva

- Patriciové – bohatí měšťané
- Řemeslníci
 - Svobodní, plnoprávní
- Tovaryši, učedníci, služebnictvo
 - Neplnoprávní, nemajetní
- Chudina
 - Žebráci, zloději...
- Duchovní
- Židé
 - Zvláštní postavení

Kat

- Popravčí
- Vyčleněn ze společnosti
- Žil na okraji města či za městem - katovna
- Nikdo se ho nesměl dotknout
- V hostinci a kostele měl vyhrazené místo
- Povolání se dědilo z otce na syna
- Nejznámější: kat Mydlář (17. století)

Městská správa

- Rychtář
 - Zástupce vlastníka města
 - Odpovídal za dodržování pořádku
 - Podléhal mu městský soud
- Městská samospráva
 - V čele městská rada
 - Konšelé
 - Purkmistr

Městská práva

- Výsady, které uděloval městům král
- Právo mílové
 - 9 km od města nesměl žádný řemeslník vyrábět či nabízet své zboží
- Právo hradeb
- Právo hrdelní
 - Vlastní soudy
- Právo městské samosprávy
- Právo pořádat trhy
- Právo cechovní
- Právo várečné
 - Vařit pivo

Cechy

- Organizace sdružující mistry určitého oboru, řemesla
- V čele cechmistr
- Regulace výroby
- Dohled nad kvalitou výrobků
- Přijímání nových mistrů
- Od 14. století

Kdo to byl?

- Ranhojič
- Ponocný
- Pohodný (ras)
- Dráteník
- Bradýř

Použité zdroje

- Kolektiv autorů: Dějiny zemí koruny české I. Praha: Paseka, 1995. ISBN: 80-7185-005-5.
- Schulz, Jindřich: Dějepis 7. Olomouc: Prodos, 1998. ISBN: 80-7230-009-1.
- Harna, Josef – Fišer, Rudolf: Dějiny českých zemí I. Praha: Fortuna, 1995. ISBN 80-7168-285-3.

- Zdroje obrázků dostupné pod licencí Creative commons na www [2.3.2013]:
- Obr. 1: Pavel Rychtecký:
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:%C4%8Cesk%C3%A9_Bud%C4%Bjovice_-_centrum_letecky.jpg
- Obr. 2: Dezidor:
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d4/Doma%C5%BElice_%2834%29.jpg